

АНАЛИЗА ЕФЕКТА ЗАКОНА

Кључна питања за анализу постојећег стања и правилно дефинисање промене која се предлаже

1) Који показатељи се прате у области, који су разлози због којих се ови показатељи прате и које су њихове вредности?

- Законом се регулише спровођење Пописа пољопривреде 2022. године (у даљем тексту Попис). Пописом се обезбеђују подаци о структури пољопривредних газдинстава: локација газдинства, земљишни фонд и категорије коришћења пољопривредног земљишта, површине под усевима, површине воћњака и винограда, наводњавање и употреба ђубрива, број стоке – по врстама и категоријама, број осталих животиња и кошнице пчела, органска пољопривредна производња, пољопривредни објекти, пољопривредна механизација и опрема, радна снага, друге активности газдинства, примењене мере руралног развоја и остали подаци о газдинству.

2) Да ли се у предметној области спроводи или се спроводио документ јавне политике или пропис? Представити резултате спровођења тог документа јавне политике или прописа и образложити због чега добијени резултати нису у складу са планираним вредностима.

- Претходни попис пољопривреде спроведен је 2012. године, у складу са Законом о попису пољопривреде 2012. године. Спровођењем Пописа пољопривреде 2012. је започет процес усаглашавања са међународним стандардима у области структурних истраживања у пољопривреди што је један од наведених циљева у оквиру Стратегије развоја статистике пољопривреде у Републици Србији у периоду од 2014. до 2018. године. („Службени гласник РС“, бр. 143/14). У складу са Уредбом о утврђивању плана званичне статистике за 2018. годину (Сл. гласник РС бр. 120/17) спроведена је Анкета о структури пољопривредних газдинстава, на узорку. Спровођење Пописа пољопривреде 2022. врши се у складу са посебним законом, као наставак процеса обезбеђивања неопходних структурних података у области статистике пољопривреде, и биће укључено у Програм званичне статистике у периоду од 2021. до 2025. године.

Периодика спровођења структурних истраживања заснована је на ЕУ стандардима којима је предвиђено спровођење пописа пољопривреде сваке 10 године, а између два пописа, сваке треће године, спровођење Анкете о структури пољопривредних газдинстава. Поред тога, спровођење Пописа је у складу са Светским програмом за попис пољопривреде 2020 (ФАО-УН), којим се препоручује да све земље у периоду од 2016. до 2025. године спроведу попис у складу са њиховим специфичностима, као и да имају у виду потребу за прикупљањем минимума података неопходних за анализу и праћење глобалне стратегије развоја статистике пољопривреде и руралног развоја.

3) Који су важећи прописи и документи јавних политика од значаја за промену која се предлаже и у чему се тај значај огледа?

- Законом о званичној статистици прописано је да се пописи регулишу посебним законима и финансирају се средствима из буџета Републике Србије. Активности у вези са спровођењем пописа укључене се у петогодишњи Програм званичне статистике и у годишње планове званичне статистике.

4) Да ли су уочени проблеми у области и на кога се они односе? Представити узроке и последице проблема.

- Неблаговремено планирање и обезбеђивање финансијских средстава из буџета Републике Србије, као и неблаговремено доношење закона може да доведе до одлагања спровођења или неспровођење Пописа. Одлагањем Пописа се знатно утиче на периодичку спровођења структурних истраживања и међународну упоредивост података, док неспровођење Пописа има за последицу недостатак неопходних података статистике пољопривреде на нижим нивоима (ниво општина, насеља - до нивоа пољопривредних газдинстава), који се не могу обезбедити спровођењем редовних истраживања у области статистике пољопривреде.

5) Која промена се предлаже?

- У складу са Законом о званичној статистици, предлаже се усвајање новог закона. Промене у односу на претходни закон (Закон о попису пољопривреде 2012) постоје и односе се на период (члан 5 Нацрта закона) и метод пописивања (члан 8 Нацрта закона), начин обезбеђивања података (члан 9 Нацрта закона), формирање пописних комисија - број чланова (члан 12 Нацрта закона), као и на утврђивање начина употребе административних извора (члан 17 Нацрта закона) и чувања података (члан 26 Нацрта закона).

6) Да ли је промена заиста неопходна и у ком обиму?

- С обзиром на то да постоје методолошке и организационе промене у имплементацији Пописа, доношење новог закона је неопходна у циљу једнообразног поступања и благовремене реализације планираних пописних активности.

7) На које циљне групе ће утицати предложена промена? Утврдити и представити циљне групе на које ће промена имати непосредан односно посредан утицај.

- Предложени закон утицаће на пољопривредна газдинства – даваоце података и лица која непосредно обављају послове Пописа; јединице локалне самоуправе; министарства, посебне организације и друге органе – власнике административних извора података, као и на Републички завод за статистику који стара се о благовременом и потпуном извршавању овог закона.

8) Да ли постоје важећи документи јавних политика којима би се могла остварити жељена промена и о којим документима се ради?

- Не постоје.

9) Да ли је промену могуће остварити применом важећих прописа?

- Промену није могуће остварити применом важећих прописа.

10) Квантитативно (нумерички, статистички) представити очекиване трендове у предметној области, уколико се одустане од интервенције (status quo).

- Уколико се одустане од интервенције неће постојати правни основ за спровођење Пописа пољопривреде 2022. и Република Србија у наредном периоду неће располагати ажурним, квалитетним и поузданим пописним подацима који су неопходни за доношење одлука, планова и развојних стратегија на свим нивоима власти, за праћење реализације усвојених стратегија и планова, као за међународна извештавања Републике Србије.

11) Какво је искуство у остваривању оваквих промена у поређењу са искуством других држава, односно локалних самоуправа (ако је реч о јавној политици или акту локалне самоуправе)?

- Државе чланице ЕУ спроводе структурна истраживања у складу са Уредбом 2018/1091 Европског парламента и савета од 18. јула 2018 у вези интегрисане статистике пољопривредних газдинстава, и то: у десетогодишњој (попис) и трогодишњој периодици (истраживање на узорку). Поједине државе, пред сваки пописни циклус, доносе посебан закон којим регулишу спровођење пописа у датом години.

Кључна питања за утврђивање циљева

1) Због чега је неопходно постићи жељену промену на нивоу друштва? (одговором на ово питање дефинише се општи циљ).

- Законом је неопходно да се на јединствен начин правно регулишу припрема, организација и спровођење Пописа, надлежности и обавезе министарстава и других органа и организација, а посебно послови Републичког завода за статистику, дужности лица која обављају послове у вези са Пописом и дужности лица која се обухватају Пописом, употреба, чување и заштита података, објављивање пописних података и др. Општи циљ је обезбеђивање квалитетних и поузданих структурних података у области пољопривреде.

2) Шта се предметном променом жели постићи? (одговором на ово питање дефинишу се посебни циљеви, чије постизање треба да доводе до остварења општег циља. У односу на посебне циљеве, формулишу се мере за њихово постизање).

- Подаци добијени Пописом омогућиће преглед стања пољопривреде у Републици Србији на националном, локалном нивоу газдинстава. Користиће се као основа за израду и праћење реализације стратешких циљева Владе Републике Србије, а нарочито за генерисање значајних индикатора за оцену ефикасности донетих мера, како на националном тако и на локалном нивоу. Пописом ће се обезбедити и подаци за потребе међународних институција и организација (УН, Евростат и др.). Поред

тога, у процесу придруживања Републике Србије Европској унији, пописни подаци од значаја су за извештавање о напретку у више преговарачких поглавља. На крају, резултати Пописа значајни су и због континуитета и упоредивости са резултатима претходних структурних истраживања, као и због ажурирања оквира за спровођење истраживања на узорку и добијања квалитетних података који ће омогућити реалан приказ стања у пољопривреди на територији Републике Србије.

3) Да ли су општи и посебни циљеви усклађени са важећим документима јавних политика и постојећим правним оквиром, а пре свега са приоритетним циљевима Владе?

- Усклађени су са нпр. Националним програмом за усвајање правних тековина Европске уније, Стратегијом пољопривреде и руралног развоја Републике Србије за период 2014-2024. године („Службени гласник РС“, бр. 85/2014) и другим документима.

Нацрт Закона усклађен је са Законом о званичној статистици, Програмом званичне статистике у периоду од 2016. до 2020. коју је донела Народна скупштина, као и са Стратегијом развоја званичне статистике, која је саставни део петогодишњег Програма. Попис 2022. такође ће биће укључен и у Програм званичне статистике у периоду од 2021. до 2025. године.

4) На основу којих показатеља учинка ће бити могуће утврдити да ли је дошло до остваривања општих односно посебних циљева?

- Остваривање општих односно посебних циљева показује се кроз објављивање резултата као активности којом се завршава реализација Пописа, како би се јавности приказало што реалније стање у области пољопривреде. Предност Пописа у односу на претходни јесте у начину прикупљања података (САPI метод), где ће већ у току уноса података у апликацију на лап топу на терену (у газдинству) бити могуће вршити логичку и рачунску контролу материјала (контролисани унос) и исправљање грешака. То ће знатно утицати на тачност података у бази Пописа, као и на скраћење рока обраде резултата. Важно је напоменути да се, непосредно по завршетку Пописа, врши контрола квалитета података прикупљених Пописом - на узорку, ради оцењивања обухвата и квалитета прикупљених података.

Кључна питања за идентификовање опција јавних политика

1) Које релевантне опције (алтернативне мере, односно групе мера) за остварење циља су узете у разматрање? Да ли је разматрана "status quo" опција?

- Не постоје алтернативне мере чијом би применом било омогућено обезбеђивање свих неопходних података на нивоу газдинства.

2) Да ли су, поред регулаторних мера, идентификоване и друге опције за постизање жељене промене и анализирани њихови потенцијални ефекти?

- Није применљиво.

3) Да ли су, поред рестриктивних мера (забране, ограничења, санкције и слично) испитане и подстицајне мере за постизање посебног циља?

- Није применљиво.

4) Да ли су у оквиру разматраних опција идентификоване институционално управљачко организационе мере које је неопходно спровести да би се постигли посебни циљеви?

- Није применљиво.

5) Да ли се промена може постићи кроз спровођење информативно-едукативних мера?

- Није применљиво.

6) Да ли циљне групе и друге заинтересоване стране из цивилног и приватног сектора могу да буду укључене у процес спровођења јавне политике, односно прописа или се проблем може решити искључиво интервенцијом јавног сектора?

- У припреми и реализацији Пописа, у оквиру своје надлежности, учествују министарства и посебне организације, јединице локалне самоуправе и други органи, организације и институције. Сарадња са цивилним и приватним сектором остварује се у појединим фазама припреме и спровођења Пописа (дефинисање садржаја пописних упитника, медијска промоција и др.). Од посебног значаја је сарадња са националним саветима националних мањина (нпр. сарадња на превођењу упитника и промотивног материјала).

7) Да ли постоје расположиви, односно потенцијални ресурси за спровођење идентификованих опција?

- Није применљиво.

8) Која опција је изабрана за спровођење и на основу чега је процењено да ће се том опцијом постићи жељена промена и остварење утврђених циљева?

- Није применљиво.

Кључна питања за анализу финансијских ефеката

1) Какве ће ефекте изабрана опција имати на јавне приходе и расходе у средњем и дугом року?

- За спровођење Пописа треба обезбедити финансијска средства. Планирани укупни износ средстава (око 7980 милиона евра) је мањи од трошкова Пописа пољопривреде 2012. за око 43%. За потребе рада на терену ангажоваће се око 3500 анкетара који ће попис вршити уносом прикупљених података у апликацију на лап топовима тј. попис ће се одвијати електронски. Користиће се опрема (лап топови) коришћени за потребе Пописа становништва, домаћинства и станова. Метод и организација прикупљања података на терену омогућавају уштеду средстава у односу на трошкове у Попису пољопривреде 2012, који се односе на трошкове штампања и дистрибуције упитника, чување и дистрибуцију попуњених упитника, унос и обраду података. Детаљна објашњења у вези финансијских средстава планираних за спровођење Пописа дати су у Образложењу нацрта закона о Попису пољопривреде 2022.

2) Да ли је финансијске ресурсе за спровођење изабране опције потребно обезбедити у буџету, или из других извора финансирања и којих?

- Учешће средстава из буџета Републике Србије у планираним укупним средствима јесте око 33%, при чему се остатак (67%) обезбеђује ЕУ кроз ИПА 2018 национални програм.

3) Како ће спровођење изабране опције утицати на међународне финансијске обавезе?

- Неће утицати, тј. спровођење изабране опције је у складу са међународним (ЕУ) плановима за коришћење предприступних фондова и обимом издвојених средстава.

4) Колики су процењени трошкови увођења промена који проистичу из спровођења изабране опције (оснивање нових институција, реструктурирање постојећих институција и обука државних службеника) исказани у категоријама капиталних трошкова, текућих трошкова и зарада?

- Није предвиђено оснивање нових институција, нити реструктурирање постојећих. Обука државних службеника који учествују у пописним активностима неће проузроковати додатне трошкове.

5) Да ли је могуће финансирати расходе изабране опције кроз редистрибуцију постојећих средстава?

- Није могуће.

6) Какви ће бити ефекти спровођења изабране опције на расходе других институција?

- Нису предвиђени расходи других институција. Сва ангажована лица - непосредни извршиоци или организатори Пописа, укључујући и лица из других институција (нпр. из Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, локалне администрације – општина и сл.), имају право на новчану надокнаду за извршење додељених задатака у Попису, у складу са законом.

Кључна питања за анализу економских ефеката

1) Које трошкове и користи (материјалне и нематеријалне) ће изабрана опција проузроковати привреди, појединој грани, односно одређеној категорији привредних субјеката?

- Изабрана опција неће проузроковати трошкове привреди. Сви привредни субјекти могу бити корисници пописних података и аналитичких докумената који се заснивају на пописним подацима, а који ће бити расположиви у штампаним публикацијама, у публикацијама у електронској форми које се могу бесплатно преузети са сајта Републичког завода за статистику, у бази података, или посебно обрађени на основу захтева привредних субјекта - у складу са законом.

2) Да ли изабрана опција утиче на конкурентност привредних субјеката на домаћем и иностраном тржишту (укључујући и ефекте на конкурентност цена) и на који начин?

- Није применљиво.

3) Да ли изабране опције утичу на услове конкуренције и на који начин?

- Није применљиво.
- 4) Да ли изабрана опција утиче на трансфер технологије и/или примену техничко-технолошких, организационих и пословних иновација и на који начин?
- Изабрана опција ће имати позитиван утицај на људске ресурсе у погледу стицања нових знања и вештина.
- 5) Да ли изабрана опција утиче на друштвено богатство и његову расподелу и на који начин?
- Није применљиво.
- 6) Какве ће ефекте изабрана опција имати на квалитет и статус радне снаге (права, обавезе и одговорности), као и права, обавезе и одговорности послодаваца?
- Није применљиво.

Кључна питања за анализу ефеката на друштво

- 1) Колике трошкове и користи (материјалне и нематеријалне) ће изабрана опција проузроковати грађанима?
- Грађани неће имати трошкове и користи материјалне природе. Користи нематеријалне природе односе се на могућност грађана да буду корисници пописних података и аналитичких докумената који се заснивају на пописним подацима, а који ће бити расположиви у штампаним публикацијама, у публикацијама у електронској форми које се могу бесплатно преузети са сајта Републичког завода за статистику, у бази података, или посебно обрађени на основу захтева грађана - у складу са законом.
- 2) Да ли ће ефекти реализације изабране опције штетно утицати на неку специфичну групу популације и да ли ће то негативно утицати на успешно спровођење те опције, као и које мере треба предузети да би се ови ризици свели на минимум?
- Нема штетног утицаја на специфичне групе популација.
- 3) На које друштвене групе, а посебно на које осетљиве друштвене групе, би утицале мере изабране опције и како би се тај утицај огледао (пре свега на сиромашне и социјално искључене појединце и групе, као што су особе са инвалидитетом, деца, млади, жене, старији преко 65 година, припадници ромске националне мањине, необразовани, незапослени, избегла и интерно расељена лица и становништво руралних средина и друге осетљиве друштвене групе)?
- Нема штетног утицаја на друштвене групе популација.
- 4) Да ли би и на који начин изабрана опција утицала на тржиште рада и запошљавање, као и на услове за рад (нпр. промене у стопама запослености, отпуштање технолошких вишкова, укинута или новоформирана радна места, постојећа права и обавезе радника, потребе за преквалификацијама или додатним обукама које намеће тржиште рада, родну равноправност, рањиве групе и облике

- Током теренске реализације Пописа, у периоду од 2,5 месеца, биће ангажована углавном незапослена лица (као пописивачи, контролори и др.), што ће имати позитиван утицај на тржиште рада и запошљавање, како у погледу њиховог радног ангажовања и стицања искустава, тако и кроз њихову додатну обуку (усвајање нових знања и вештина).

5) Да ли изабране опције омогућавају равноправан третман, или доводе до директне или индиректне дискриминације различитих категорија лица (нпр. на основу националне припадности, етничког порекла, језика, пола, родног идентитета, инвалидитета, старосне доби, сексуалне оријентације, брачног статуса или других личних својстава)?

- Нема дискриминације.

6) Да ли би изабрана опција могла да утиче на цене роба и услуга и животни стандард становништва, на који начин и у којем обиму?

- Нема утицаја на цену роба и услуга. Привремено побољшање животног стандарда може се посматрати само на нивоу појединца, односно домаћинства лица које је ангажовано за рад у Попису и које по том основу остварује зараду.

7) Да ли би се реализацијом изабраних опција позитивно утицало на промену социјалне ситуације у неком одређеном региону или округу и на који начин?

- Није применљиво.

8) Да ли би се реализацијом изабране опције утицало на промене у финансирању, квалитету или доступности система социјалне заштите, здравственог система или система образовања, посебно у смислу једнаког приступа услугама и правима за осетљиве групе и на који начин?

- Није применљиво.

Кључна питања за анализу ефеката на животну средину

1) Да ли изабрана опција утиче и у којем обиму утиче на животну средину, укључујући ефекте на квалитет воде, ваздуха и земљишта, квалитет хране, урбану екологију и управљање отпадом, сировине, енергетску ефикасност и обновљиве изворе енергије?

- Подаци који ће се прикупити у Попису, између осталог, односе се и на употребу минералног и органског ђубрива – технику употребе и одлагање, наводњавање земљишта, објекте за смештај животиња, испашу стоке и сл. који могу да послуже у анализи ефеката пољопривредне производње на животну средину.

2) Да ли изабрана опција утиче на квалитет и структуру екосистема, укључујући и интегритет и биодиверзитет екосистема, као и флору и фауну?

- Није применљиво, осим у случају да се резултати анализа ефеката пољопривредне производње на животну средину користе у изради програма, планова и стратегија за очување екосистема.

3) Да ли изабрана опција утиче на здравље људи?

- Није применљиво, осим у случају да се резултати анализа ефеката пољопривредне производње на животну средину користе у изради програма, планова и стратегија за очување екосистема, чиме се директно или индиректно утиче и на здравље људи.

4) Да ли изабрана опција представља ризик по животну средину и здравље људи и да ли се допунским мерама може утицати на смањење тих ризика?

- Не представља ризик.

5) Да ли изабрана опција утиче на заштиту и коришћење земљишта у складу са прописима који уређују предметну област?

- Не утиче, осим у случају да се резултати анализа ефеката пољопривредне производње на земљиште користе у изради програма, планова и стратегија за заштиту и коришћење земљишта.

Кључна питања за анализу управљачких ефеката

1) Да ли се изабраном опцијом уводе организационе, управљачке или институционалне промене и које су то промене?

- Не уводе се институционалне промене. Предвиђено је формирање посебног управљачког тела на нивоу Републичког завода за статистику са задатком да организује и координира рад учесника у Попису, као и формирање пописних комисија у општинама и градовима и Граду Београду где је заступљена пољопривредна производња. Ова управљачка тела имају привремени мандат који траје до завршетка прописаних задатака.
- Нацртом закона предвиђено је да директор Републичког завода за статистику прописује пописни упитник (Упитник за пољопривредно газдинство), као и организационо-методолошко упутство за спровођење Пописа. Садржај упитника објављује се у „Службеном гласнику РС” пре почетка теренске реализације Пописа. Републички завод за статистику објављује резултате Пописа од јавног значаја, и то: прелиминарне резултате Пописа, у року од 30 дана од дана завршетка пописивања, и коначне резултате Пописа, заједно са метаподацима и извештајем о квалитету, у складу са календаром објављивања, сукцесивно до 31. децембра 2024. године. Резултати се објављују искључиво у виду агрегираних података, и доступни су свима под једнаким условима на званичном веб-сајту Републичког завода за статистику (члан 23. Нацрта закона).

2) Да ли постојећа јавна управа има капацитет за спровођење изабране опције (укључујући и квалитет и квантитет расположивих капацитета) и да ли је потребно предузети одређене мере за побољшање тих капацитета?

- За спровођење изабране опције потребно је ојачати кадровске капацитете Републичког завода за статистику у циљу благовремене реализације планираних активности у свим фазама Пописа. РЗС не располаже довољним бројем запослених лица одговарајуће стручности, што је закључак мисије Евростата. За обављање појединих послова у вези са Пописом биће неопходно ангажовање одређеног броја лица по уговору о привременим и повременим пословима (до 40, у зависности од фаза Пописа).
- Како квалитет Пописа умногоме зависи од добро организоване и једнообразне обуке свих лица која ће обављати и контролисати теренско прикупљање података, планиране су вишедневне инструктаже непосредних учесника Пописа (укупно око 4000 лица): регионалних и општинских координатора, чланова пописних комисија, пописивача и других извршилаца пописних задатака. Обуке ће се вршити у више етапа. Током обуке пописивача и инструктора неопходно је обезбедити ИТ подршку на свим инструктажним пунктовима, те додатно обучити око 200 информатичара који ће пружати техничку подршку, како за време обуке пописивача и инструктора, тако и током теренске реализације Пописа.

3) Да ли је за реализацију изабране опције било потребно извршити реструктурирање постојећег државног органа, односно другог субјекта јавног сектора (нпр. проширење, укидање, промене функција/хијерархије, унапређење техничких и људских капацитета и сл.) и у којем временском периоду је то потребно спровести?

- Не.

4) Да ли је изабрана опција у сагласности са важећим прописима, међународним споразумима и усвојеним документима јавних политика?

- Да.

5) Да ли изабрана опција утиче на владавину права и безбедност?

- Није применљиво.

6) Да ли изабрана опција утиче на одговорност и транспарентност рада јавне управе и на који начин?

- Све активности у вези са спровођењем Пописа су транспарентне.

7) Које додатне мере треба спровести и колико времена ће бити потребно да се спроведе изабрана опција и обезбеди њено касније доследно спровођење, односно њена одрживост?

- Није применљиво.

Кључна питања за анализу ризика

1) Да ли је за спровођење изабране опције обезбеђена подршка свих кључних заинтересованих страна и циљних група? Да ли је спровођење изабране опције приоритет за доносиоце одлука у наредном периоду (Народну скупштину, Владу, државне органе и слично)?

- Правовремено усвајање Закона о Попису пољопривреде 2022. и обезбеђивање финансијских средстава за спровођење Пописа представља приоритет за доносиоце одлука у наредном периоду, имајући у виду да је обављен процес неформалних консултација, да је спроведена јавна расправа о Нацрту закона и да је Нацрт закона прослеђен и Европској комисији ради прибављања мишљена.

2) Да ли су обезбеђена финансијска средства за спровођење изабране опције? Да ли је за спровођење изабране опције обезбеђено довољно времена за спровођење поступка јавне набавке уколико је она потребна?

- Средства се обезбеђују из ИПА 2018 националног програма и из буџета Републике Србије. Предвиђено је довољно времена за спровођење поступка јавних набавки.

3) Да ли постоји још неки ризик за спровођење изабране опције?

- Нису препознати други ризици.